

กลไกการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษานำร่อง
สำหรับพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่
Mechanism of Educational Quality Assurance for Pilot Schools
within Chiang Mai Education Sandbox

Received : 2021-02-24

Revised : 2021-03-28

Accepted : 2021-05-21

ผู้วิจัย สุบัน พรเวียง¹

Suban Pornwiang¹

sbwiang@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน ความต้องการและแนวทางการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษานำร่อง สำหรับพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ 2) พัฒนากลไกการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพการศึกษา และ 3) ประเมินกลไกการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพการศึกษา วิจัยดำเนินการวิจัยมี 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน ความต้องการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพการศึกษา ใช้การสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างได้แก่ ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่เกี่ยวข้อง จำนวน 317 คน และศึกษาแนวทางการขับเคลื่อน ใช้การสัมภาษณ์จากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน ขั้นตอนที่ 2 พัฒนาและตรวจสอบกลไกการขับเคลื่อน ใช้การประชุมเชิงปฏิบัติการและการสนทนากลุ่ม จากนักวิชาการ ผู้เกี่ยวข้องและผู้เชี่ยวชาญ ครึ่งละ 9 คน และขั้นตอนที่ 3 ประเมินกลไกการขับเคลื่อน ใช้การสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างได้แก่ ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่เกี่ยวข้อง จำนวน 317 คน ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษานำร่อง สำหรับพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ความต้องการการขับเคลื่อน โดยรวมอยู่ในระดับมาก และแนวทางการขับเคลื่อน ได้แก่ การพัฒนาคุณภาพการศึกษา การตรวจสอบคุณภาพการศึกษา และการประเมินคุณภาพการศึกษา ซึ่งนำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนากลไก ผลการพัฒนากลไกการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษานำร่อง สำหรับพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ มี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ด้านคณะกรรมการ 2) ด้านบทบาทหน้าที่ 3) ด้านกระบวนการ และ 4) ด้านการรายงานผล มีผลการตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ผลการประเมินกลไกการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษานำร่อง สำหรับพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ ความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : กลไกการขับเคลื่อน, การประกันคุณภาพการศึกษา, พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

¹ อาจารย์ ดร. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Dr. Program in Educational Administration Faculty Education, Chiang Mai University, Thailand

Astract

The research purposes were 1) to study the current situation, needs including guidelines for driving educational quality assurance for pilot schools within Chiang Mai education sandbox, 2) to develop mechanism to education quality assurance, and 3) to evaluate mechanism for educational quality assurance. The research process consisted of 3 steps; the 1st) the study of the current condition, needs, and guidelines for driving educational quality assurance conducted by using a questionnaire from a sample group of 317 people involved and studying the guidelines of driving educational quality assurance with interviews from 9 experts, 2nd) development of mechanisms to drive educational quality assurance was a draft mechanism that drives the educational quality assurance by using workshops from 9 scholars and related persons and examining the mechanisms driving the educational quality assurance for the aspect of accuracy and suitability by 9 experts, and 3rd) evaluation of mechanisms for driving educational quality assurance as to the aspects of possibility and usefulness by using a questionnaire from a sample group of 317 people involved, and the data were analyzed Mean, Standard Deviation, and Content Analysis.

The research findings were as follows: The overall current condition, needs, and guidelines for driving educational quality assurance were at a low level, the overall educational quality assurance operational needs were at a high level, and guidelines for driving educational quality assurance included the development of educational quality, educational quality audits, and educational quality assessment. Each guideline had sub-topics such as input, process, and output which were relevant to driving educational quality assurance. The findings of the development of mechanisms for driving educational quality assurance within pilot schools: it consisted of 4 compositions: 1) the committee for driving educational quality assurance, 2) the roles and duties, 3) the process of operation driving, and 4) the reporting of performance. The results of the mechanisms audit driving the educational quality assurance for all aspects of accuracy and suitability showed at a high level. The evaluation of the driving mechanism for educational quality assurance for the aspects of possibility was at a high level and the usefulness was at the highest level.

Keywords : Mechanism of Quality Assurance, Education Sandbox.

บทนำ

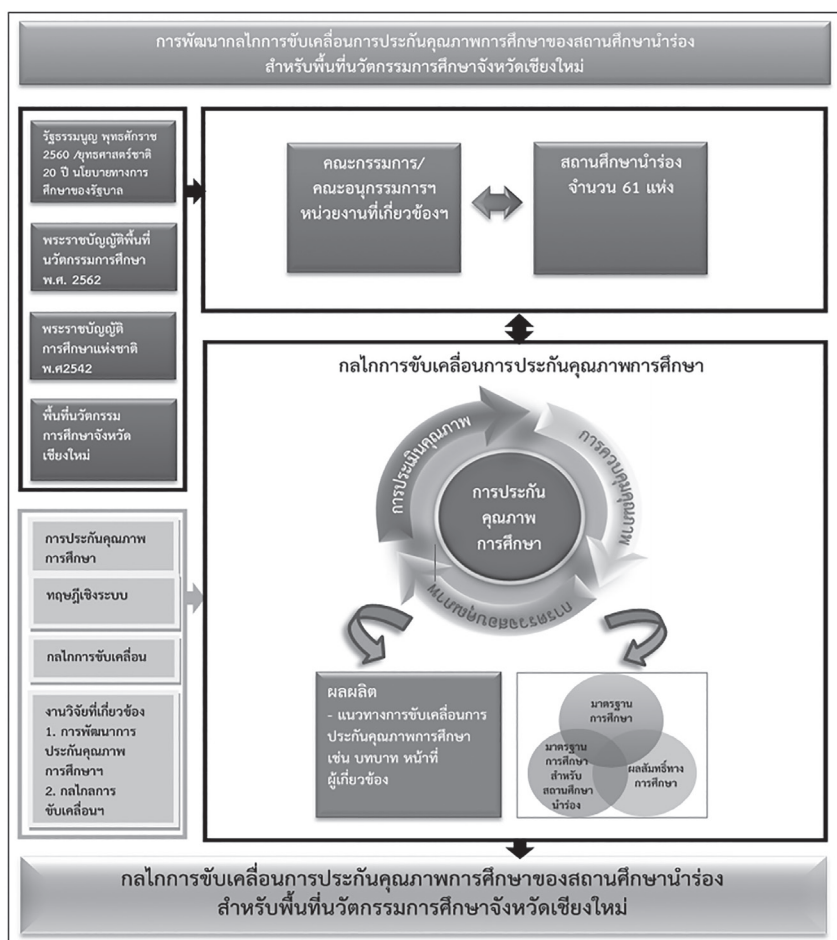
จังหวัดเชียงใหม่ เป็นจังหวัดนาร่อง 1 ใน 6 จังหวัดที่ได้รับการประกาศให้เป็น “พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา” ซึ่งได้ตราเป็นกฎหมาย พระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. 2562 (ราชกิจจานุเบกษา, 2562) การจัดตั้งพื้นที่นวัตกรรมการศึกษามีเป้าหมายที่สำคัญ คือ 1) คิดค้นและพัฒนานวัตกรรมการศึกษาและการเรียนรู้เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของผู้เรียน รวมทั้งเพื่อดำเนินการให้มีการขยายผลไปใช้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอื่น 2) ลดความเหลื่อมล้ำในการศึกษา 3) กระจายอำนาจและให้อิสระแก่หน่วยงานทางการศึกษาและสถานศึกษานาร่องในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาเพื่อเพิ่มความคล่องตัวในการบริหารและการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และ 4) สร้างและพัฒนากลไกในการจัดการศึกษาร่วมกันระหว่างภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา และ มาตรา 37 กำหนดให้สถานศึกษานาร่องจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาและมีการประเมินเพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของผู้เรียนและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาเป็นประจำทุกปี ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด ให้สถานศึกษานาร่องรายงานผลการประเมินและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาต่อคณะกรรมการขับเคลื่อน และให้คณะกรรมการขับเคลื่อนให้คำปรึกษา ช่วยเหลือ และแนะนำสถานศึกษา เพื่อให้การประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาพัฒนาอย่างต่อเนื่อง รวมทั้ง มาตรา 38 สถานศึกษานาร่องที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของผู้เรียนตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการนโยบายประกาศกำหนด ให้ถือว่าเป็นการผ่านการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอกตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ สถานศึกษานาร่องที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของผู้เรียนไม่เป็นไปตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการขับเคลื่อนขอให้สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) หน่วยงานองค์กร หรือสถาบันที่มีผลงานด้านการรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ให้คำแนะนำในการปรับปรุงคุณภาพการศึกษาแก่สถานศึกษานาร่องและแจ้งให้คณะกรรมการขับเคลื่อนทราบ

จากเหตุผลข้างต้นพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจึงเป็นโอกาสของจังหวัดเชียงใหม่ในการพัฒนาต้นทุนด้านการศึกษาเดิมที่มีความเข้มแข็ง โดยใช้ความร่วมมือจากทุกภาคส่วนให้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาภายใต้ภารกิจและที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ซึ่งจังหวัดเชียงใหม่จะสามารถจัดปัญหาและ อุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการบริหารจัดการ กฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับต่าง ๆ ให้สามารถจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการ บนความหลากหลายของผู้เรียน ผู้ปกครองและสถานศึกษาในพื้นที่และเป็นไปตามอัตลักษณ์ของพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ โดยให้การมีส่วนร่วมในการพัฒนาแนวทางการศึกษาในรูปแบบใหม่ที่เหมาะสมกับการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและการประเมินคุณภาพการศึกษาซึ่งเป็นไปตามลักษณะการจัดการศึกษาของแต่ละสถานศึกษานาร่อง ทำให้สามารถติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการจัดการศึกษาของแต่ละสถานศึกษานาร่อง โดยหน่วยงานต้นสังกัดและคณะกรรมการขับเคลื่อน ที่จะสามารถนำผลการประเมินไปใช้ในการให้คำปรึกษา ช่วยเหลือ แนะนำสถานศึกษานาร่องไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ พร้อมทั้งพัฒนาประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษานาร่องให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยใช้กระบวนการวิจัยเป็นฐาน ซึ่งจะสร้างหลักประกันและความเชื่อมั่นด้านคุณภาพการศึกษาของผู้เรียน ให้แก่ผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้อง ดังนั้นการวิจัยเรื่อง กลไกการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษานาร่อง สำหรับพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ จึงเป็นการวิจัยและพัฒนากลไกการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษานาร่อง สำหรับพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ ที่ทำให้ผู้ที่มีหน้าที่ในการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบและประเมินคุณภาพการศึกษา

มีเครื่องมือในการดำเนินงานที่มีลักษณะเฉพาะและสอดคล้องกับความต้องการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ รวมทั้งสามารถจะพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในที่สอดคล้องกับการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพการศึกษาของพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งจะช่วยให้วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาบรรลุและเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ต่อไป

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ 1) กฎหมายและนโยบายของรัฐบาล พ.ศ. 2562 ด้านการศึกษา ประกอบด้วย รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี และนโยบายของรัฐบาล พ.ศ. 2562 ด้านการศึกษา พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม 2) รายละเอียดของพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ประกอบด้วย พระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. 2562 พื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ และสถานศึกษานำร่อง 3) การประกันคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย ความหมายการประกันคุณภาพการศึกษา ความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา แนวคิดและหลักการประกันคุณภาพการศึกษา และระบบการประกันคุณภาพการศึกษา 4) กลไกการขับเคลื่อน และ 5) งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้นำหลักการ แนวคิด ทฤษฎี และองค์ความรู้ที่ได้กล่าวมาแล้วมาบูรณาการเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ความต้องการและแนวทางการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษานำร่อง สำหรับพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อพัฒนากลไกการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษานำร่อง สำหรับพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่
3. เพื่อประเมินกลไกการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษานำร่อง สำหรับพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่

วิธีดำเนินการวิจัย

กลไกการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษานำร่อง สำหรับพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

ตอนที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน ความต้องการและแนวทางการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษานำร่อง สำหรับพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ แบ่งออกเป็น 2 ชั้น ดังนี้

ชั้นที่ 1.1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน และความต้องการในการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษานำร่อง สำหรับพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ ใช้การสอบถาม

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ คณะกรรมการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 21 คน คณะอนุกรรมการดำเนินการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 16 คน ผู้บริหารการศึกษาจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 1-6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 จำนวน 7 คน ผู้แทนจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่และสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 2 คน ผู้บริหารและครูผู้สอนของสถานศึกษานำร่อง ในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 61 แห่ง จำนวน 1,657 คน รวมทั้งสิ้น 1,703 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ คณะกรรมการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ คณะอนุกรรมการดำเนินการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ ผู้บริหารการศึกษาจาก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 1-6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 ผู้แทนจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่และสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงใหม่ ที่ทำหน้าที่ดูแลการจัดการศึกษาของสถานศึกษานำร่อง ผู้บริหารและครูผู้สอนของสถานศึกษานำร่อง ในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ เปิดจากตารางของ Krejcie, R.V. and Morgan, D.W., (1970) และสมัครใจเข้าร่วมโครงการ จำนวน 317 คน

ขอบเขตด้านตัวแปร ได้แก่ ข้อมูลสภาพปัจจุบัน และความต้องการในการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษานำร่อง สำหรับพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ เกี่ยวกับ 1) การพัฒนาคุณภาพการศึกษา 2) การตรวจสอบคุณภาพการศึกษา และ 3) การประเมินคุณภาพการศึกษา

เครื่องมือการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามเพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และความต้องการในการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษานำร่อง สำหรับพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 4 มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.872 วิเคราะห์ข้อมูล โดยหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วพิจารณาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด

ขั้นที่ 1.2 ศึกษาแนวทางการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษานำร่อง สำหรับพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ ใช้การสัมภาษณ์

ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ ประสบการณ์หรือเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาที่มีผลการดำเนินงานเป็นที่ปรากฏและได้รับการยอมรับ โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 9 คน

ขอบเขตด้านตัวแปร ได้แก่ แนวทางการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษานำร่อง สำหรับพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่

เครื่องมือการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างเพื่อศึกษาแนวทางการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษานำร่อง สำหรับพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ ที่สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน ความต้องการฯ ซึ่งเก็บข้อมูลได้จากขั้นที่ 1.1 วิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ตอนที่ 2 การพัฒนากลไกการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษานำร่อง สำหรับพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ แบ่งออกเป็น 2 ขั้น ดังนี้

ขั้นที่ 2.1 พัฒนากลไกการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษานำร่อง สำหรับพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ ใช้การประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop)

ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล ได้แก่ นักวิชาการ ตัวแทนผู้บริหารสถานศึกษานำร่อง และตัวแทนคณะกรรมการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ หรือตัวแทนจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา องค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ หรือสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงใหม่ที่รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษา ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 9 คน

ขอบเขตด้านตัวแปร ได้แก่ (ร่าง) กลไกการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา นำร่อง สำหรับพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่

เครื่องมือการวิจัย ได้แก่ แบบบันทึกการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) วิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ขั้นที่ 2.2 ตรวจสอบกลไกการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษานำร่อง สำหรับพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ ใช้การประชุมสัมมนาผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship)

ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ ประกอบด้วย นักวิชาการ ผู้บริหารสถานศึกษานำร่อง คณะกรรมการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ หรือ คณะอนุกรรมการดำเนินการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ หรือผู้ประเมินภายนอกในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ได้รับการรับรองจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 9 คน

ขอบเขตด้านตัวแปร ได้แก่ ความถูกต้องและความเหมาะสมของ กลไกการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษานำร่อง สำหรับพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่

เครื่องมือการวิจัย ได้แก่ 1) แบบบันทึกการประชุมสัมมนาผู้เชี่ยวชาญ และ 2) แบบสอบถามเพื่อประเมินความถูกต้องและความเหมาะสม มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 4 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูล โดยหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ตอนที่ 3 การประเมินกลไกการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษานำร่อง สำหรับพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ ใช้การสอบถาม

ขอบเขตด้านกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ คณะกรรมการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ คณะอนุกรรมการดำเนินการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ ผู้บริหารการศึกษาจาก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 1-6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 ผู้แทนจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่และสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงใหม่ ผู้บริหารและครูผู้สอนของสถานศึกษานำร่องในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ เปิดจากตารางของ Krejcie, R.V. and Morgan, D.W.,(1970) และสมัครใจเข้าร่วมโครงการ จำนวน 317 คน

ขอบเขตด้านตัวแปร ได้แก่ ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของกลไกการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษานำร่อง สำหรับพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่

เครื่องมือการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามเพื่อประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 4 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.833 วิเคราะห์ข้อมูล โดยหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วพิจารณาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง กลไกการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษานำร่อง สำหรับพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ สรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน ความต้องการและแนวทางการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษานำร่อง สำหรับพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ มีดังนี้

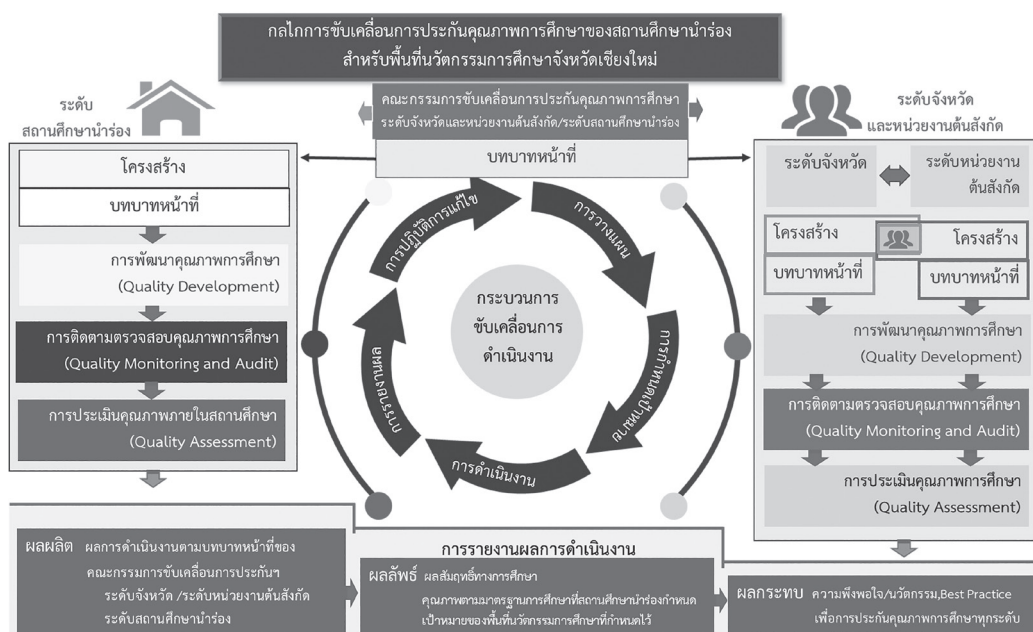
รายการ	ระดับความคิดเห็น					
	สภาพปัจจุบัน			ความต้องการ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปล	$\bar{X}$	S.D.	แปล
1) การพัฒนาคุณภาพการศึกษา	3.08	0.67	มาก	3.25	0.63	มาก
2) การตรวจสอบคุณภาพการศึกษา	2.53	0.79	น้อย	3.23	0.60	มาก
3) การประเมินคุณภาพการศึกษา	2.55	0.88	น้อย	3.31	0.58	มาก
รวมเฉลี่ย	2.72	0.85	น้อย	3.27	0.60	มาก

จากตาราง พบว่า สภาพปัจจุบันในการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษานำร่อง สำหรับพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ โดยรวม อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}$ =2.72) หากพิจารณาเรียงลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปหาต่ำ ได้แก่ การพัฒนาคุณภาพการศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =3.08) รองลงมาคือ การประเมินคุณภาพการศึกษา อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}$ =2.55) และ การตรวจสอบคุณภาพการศึกษา อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}$ =2.53) ตามลำดับ

ความต้องการในการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษานำร่อง สำหรับพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =3.27) หากพิจารณาเรียงลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปหาต่ำ ได้แก่ การประเมินคุณภาพการศึกษา ($\bar{X}$ =3.31) การพัฒนาคุณภาพการศึกษา ($\bar{X}$ =3.25)และการตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ($\bar{X}$ =3.23) ตามลำดับ

แนวทางการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษานำร่อง สำหรับพื้นที่นวัตกรรม การศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ ประกอบด้วย การพัฒนาคุณภาพการศึกษา การตรวจสอบคุณภาพการศึกษา และการประเมินคุณภาพการศึกษา โดยในแต่ละแนวทางมีเนื้อหาย่อยได้แก่ ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิตที่เกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษานำร่อง สำหรับพื้นที่ นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่

2. ผลการพัฒนากลไกการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษานำร่อง สำหรับ พื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า

กลไกการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษานำร่อง สำหรับพื้นที่นวัตกรรม การศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่

1) ด้านคณะกรรมการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพการศึกษา เป็นกลุ่มบุคคลซึ่งได้รับการคัดเลือกและสรรหาเพื่อเข้ามาทำหน้าที่ในการส่งเสริม สนับสนุน ติดตามและประเมินผลการประกันคุณภาพ การศึกษาของสถานศึกษานำร่อง สำหรับพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ กำหนดจำนวนคณะกรรมการไม่เกิน 15 คน มีโครงสร้างและบทบาทหน้าที่ที่สอดคล้องในแต่ละระดับ แบ่งเป็น 3 ระดับ ได้แก่ ระดับจังหวัด ระดับหน่วยงานต้นสังกัด และระดับสถานศึกษานำร่อง

2) ด้านบทบาทหน้าที่ เป็นภารกิจของคณะกรรมการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพการศึกษา ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา การตรวจสอบคุณภาพการศึกษาและการประเมินคุณภาพ การศึกษา ของสถานศึกษานำร่อง สำหรับพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ แบ่งเป็น 3 ระดับ ได้แก่ ระดับจังหวัด ระดับหน่วยงานต้นสังกัด และระดับสถานศึกษานำร่อง

3) ด้านกระบวนการขับเคลื่อนการดำเนินงาน เป็นขั้นตอนการดำเนินงานเพื่อให้การดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพการศึกษาทั้ง 3 ระดับ หรือคณะกรรมการที่ได้รับมอบหมาย สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นที่ 1 การวางแผน ขั้นที่ 2 การกำหนดเป้าหมาย ขั้นที่ 3 การดำเนินงาน ขั้นที่ 4 รายงานผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษา การตรวจสอบคุณภาพการศึกษาและการประเมินคุณภาพการศึกษา และ ขั้นที่ 5 การปฏิบัติการแก้ไขหรือการติดตาม ตรวจสอบซ้ำ (Follow up)

4) ด้านการรายงานผลการดำเนินงาน เป็นสภาพที่เกิดขึ้นหลังจากการดำเนินงานตามกลไกการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษานำร่อง สำหรับพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยอาจจัดทำเป็นเล่มรายงานผลการดำเนินงานในแต่ละระดับ โดยอาจใช้รูปแบบในลักษณะของเอกสาร และ Platform ผ่านเครือข่ายออนไลน์ เพื่อการรายงานผลการดำเนินงาน ประกอบด้วย

4.1) ผลผลิต เป็นผลการดำเนินงานของคณะกรรมการขับเคลื่อนกลไกการประกันคุณภาพการศึกษาทั้ง 3 ระดับ ตามกลไกการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษานำร่อง สำหรับพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งสามารถดำเนินงานตามโครงสร้างและบทบาทหน้าที่ที่ได้กำหนดไว้

4.2) ผลลัพธ์ เป็นผลการดำเนินงานที่สะท้อนถึงผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษานำร่องที่กำหนดไว้ ซึ่งดำเนินงานตามกลไกการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษานำร่อง สำหรับพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่

4.3) ผลกระทบ เป็นความพึงพอใจของคณะกรรมการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพการศึกษาทั้ง 3 ระดับ รวมทั้ง ผู้บริหารสถานศึกษานำร่อง ครูผู้สอนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง และนวัตกรรมหรือการปฏิบัติที่ดี (Best Practice) เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษานำร่องในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่

ผลการตรวจสอบกลไกการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษานำร่อง สำหรับพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ด้านความถูกต้องและความเหมาะสม โดยรวมอยู่ในระดับมาก

3. ผลการประเมินกลไกการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษานำร่อง สำหรับพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ ดังนี้

รายการ	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปล
1) ด้านความเป็นไปได้	3.11	0.74	มาก
2) ด้านความเป็นประโยชน์	3.51	0.69	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	3.31	0.23	มาก

จากตาราง พบว่า ผลการประเมินกลไกการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษานำร่อง สำหรับพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.31$) หากพิจารณาเรียงลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปหาลด ได้แก่ ด้านความเป็นประโยชน์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=3.51$) และ ด้านความเป็นไปได้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.11$) ตามลำดับ

สรุปและอภิปรายผล

ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษานำร่อง สำหรับพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่โดยรวม อยู่ในระดับมาก หากพิจารณาเรียงลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปหาลำดับ ได้แก่ การพัฒนาคุณภาพการศึกษา การประเมินคุณภาพการศึกษา และการตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้รับผิดชอบได้ดำเนินการตามแนวทางที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ราชกิจจานุเบกษา, 2542) ซึ่งกำหนดให้สถานศึกษาต้องกำหนดมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา ไว้ในหมวด 6 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา ในมาตรา 47 ให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ และในมาตรา 48 ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก จึงทำให้การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษานำร่องมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการศึกษาของสมประสงค์ ยมนา (2560) ได้ศึกษาการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า สภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการดำเนินการตามกฎหมายกระทรวง ว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 ที่ระบุว่า ให้สถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาประกอบด้วย การดำเนินงานโดยยึดหลักการมีส่วนร่วม โดยโรงเรียนดำเนินการ 8 ขั้นตอน โดยภาพรวม มีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก

ความต้องการในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษานำร่อง สำหรับพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ โดยรวมอยู่ในระดับมาก หากพิจารณาเรียงลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปหาลำดับ ได้แก่ การประเมินคุณภาพการศึกษา การพัฒนาคุณภาพการศึกษา และการตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า หน่วยงานต้นสังกัดได้ดำเนินการและปฏิบัติตามแนวทางที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ราชกิจจานุเบกษา, 2542) ซึ่งกำหนดมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา ไว้ในหมวด 6 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา โดยได้ส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานศึกษาได้ดำเนินการตามหลักการที่กำหนดไว้ แต่อย่างไรก็ตามจากผลการดำเนินงานที่ผ่านมาจะพบว่า ทั้งผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้รับผิดชอบบางส่วนยังขาดความตระหนักและการเอาใจใส่ต่อการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพการศึกษาที่ควรดำเนินการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง และยังเข้าใจว่าการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาเป็นภาระของสถานศึกษาและครูผู้สอนซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของพจรัตน์ คุณทวิลาภผล (2559) ที่พบปัญหาการขาดความเข้าใจในวิธีการดำเนินการตามมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งควรจัดปัญหาที่มีอยู่และดำเนินการพัฒนาทุกด้าน โดยเริ่มจากการสร้างความตระหนักในความสำคัญของการดำเนินงานนี้ให้กับผู้บริหารและบุคลากร เพื่อนำไปสู่การพัฒนาในด้านอื่น ๆ แต่ละด้านต่อไป

แนวทางการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษานำร่อง สำหรับพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ ประกอบด้วย การพัฒนาคุณภาพการศึกษา การตรวจสอบคุณภาพการศึกษา และการประเมินคุณภาพการศึกษา โดยในแต่ละแนวทางมีเนื้อหาเกี่ยวข้องได้แก่ ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิตที่เกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษานำร่อง สำหรับพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาส่วนใหญ่ได้พัฒนาระบบการประกันคุณภาพศึกษามาอย่างต่อเนื่อง โดยการประยุกต์ใช้แนวคิดจากทฤษฎีระบบ โดยทั้งผู้ให้การส่งเสริมและสนับสนุนในระดับหน่วยงานต้นสังกัด ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้รับผิดชอบ ได้แลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์และแนวทางการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งเป็นไปตามหลักการและแนวปฏิบัติที่ได้กำหนดไว้จากหน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สอดคล้องกับข้อเสนอแนะของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2561) ได้ศึกษาและรายงานการวิเคราะห์การพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาให้รองรับการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 พบว่า กระบวนการและกลไกของระบบการประกันคุณภาพที่มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องครบตามวงจรคุณภาพ PDCA โดยใช้กระบวนการนิเทศ การกำกับ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามแนวทางที่กำหนดไว้จะทำให้เกิดความต่อเนื่อง สม่าเสมอ และทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำนโยบายและแผนงานลงไปสู่การปฏิบัติอย่างแท้จริง

ผลการพัฒนากลไกการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษานำร่อง สำหรับพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า กลไกการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษานำร่อง สำหรับพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านคณะกรรมการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพการศึกษา 2) ด้านบทบาทหน้าที่ 3) ด้านกระบวนการขับเคลื่อนการดำเนินงาน และ 4) ด้านการรายงานผลการดำเนินงาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า กลไกการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษานำร่อง สำหรับพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ที่ได้พัฒนาขึ้นมานั้นเกิดจากกระบวนการออกแบบและการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างเป็นระบบและใช้การมีส่วนร่วมจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทั้งในระดับนโยบายและระดับปฏิบัติ มีขั้นตอนตั้งแต่การศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษาจากหน่วยงานของกระทรวงศึกษาธิการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นแบบอย่างที่ดีซึ่งได้ดำเนินการประกันคุณภาพศึกษามาแล้ว โดยนำมาสังเคราะห์และกำหนดเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของกลไกการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษานำร่อง ผ่านการประชุมและใช้การมีส่วนร่วมของผู้ทรงคุณวุฒิระหว่างภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคเอกชน และภาคประชาสังคมในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พร้อมทั้งปรับใช้แนวคิดและหลักการที่เชื่อมโยงกับแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (2546) ซึ่งประกอบด้วยกระบวนการพัฒนาที่สำคัญ 3 ส่วน ซึ่งมีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกัน คือ 1) การควบคุมคุณภาพการศึกษา (Quality control) 2) การตรวจสอบ ทบทวนและปรับปรุงคุณภาพการศึกษา (internal quality audit and intervention) และ 3) การประเมินและรับรองคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา (Quantity accreditation) เป็นกระบวนการพัฒนาหรือแนวดำเนินงานในการประเมินคุณภาพการศึกษาโดยมุ่งการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา จากแนวทางในการดำเนินการพัฒนาจึงทำให้ได้กลไกการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษานำร่อง สำหรับพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ ประกอบด้วย 4 ด้านพร้อมทั้งรายละเอียดที่ชัดเจนเป็นระบบ ดังนั้นกลไกการ

ขับเคลื่อนการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษานำร่อง สำหรับพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ที่พัฒนาขึ้น จึงน่าจะเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะทำให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทั้งในระดับนโยบายและปฏิบัติงานในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ได้ใช้เป็นแนวทางในการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพการศึกษาตามรายละเอียดที่ได้พัฒนาขึ้น ซึ่งจะทำให้ผู้เกี่ยวข้องเกิดความรู้ ความเข้าใจ และสามารถดำเนินการได้อย่างเป็นระบบ และจะส่งผลให้การจัดการศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาสามารถดำเนินการได้บรรลุตามวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาที่สำคัญ เช่น การกระจายอำนาจและให้อิสระแก่หน่วยงานทางการศึกษาและสถานศึกษานำร่องในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาเพื่อเพิ่มความคล่องตัวในการบริหารและการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพยิ่งขึ้น การสร้างและพัฒนากลไกในการจัดการศึกษาร่วมกันระหว่างภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา การติดตามประเมินผลการดำเนินงานจึงต้องมีระบบการวัดและประเมินผลเป็นต้น

ผลการตรวจสอบกลไกการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษานำร่อง สำหรับพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ด้านความถูกต้องและความเหมาะสม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ความถูกต้องของกลไกการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษานำร่อง สำหรับพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ เป็นประเด็นความถูกต้องตามหลักวิชาการ สอดคล้องกับทฤษฎีการบริหารการศึกษา การบริหารสถานศึกษา ข้อเท็จจริง ซึ่งหากพิจารณาตั้งแต่การศึกษาค้นคว้าและการรวบรวมข้อมูลเป็นการดำเนินงานด้วยวิธีการและเครื่องมือที่มีคุณภาพและมีความหลากหลายซึ่งสามารถตรวจสอบได้ทุกขั้นตอน กลไกที่พัฒนาขึ้นยังเป็นไปตามแนวทางที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. 2562 (ราชกิจจานุเบกษา, 2562) มาตรา 37 ที่กำหนดให้สถานศึกษานำร่องจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาและมีการประเมินเพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของผู้เรียนและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาเป็นประจำทุกปี โดยให้คณะกรรมการขับเคลื่อนให้คำปรึกษา ช่วยเหลือ และแนะนำสถานศึกษา เพื่อให้การประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาพัฒนาอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ความเหมาะสมของกลไกการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษานำร่อง สำหรับพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ ยังเป็นกลไกที่ได้พัฒนาขึ้นจากการดำเนินงานร่วมกันของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ที่มีโอกาสในการเข้ามาสะท้อนถึงสภาพการดำเนินงาน ความต้องการและแนวทางสำหรับการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพการศึกษาที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทและภารกิจซึ่งสถานศึกษานำร่องในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาต้องจัดการศึกษาให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของ พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ซึ่งการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสะท้อนผลการดำเนินงานในช่วงที่ผ่านมาทำให้สามารถร่วมกันพัฒนากลไกที่มีความเหมาะสมและตอบโจทย์ของพื้นที่ที่มีผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างแท้จริง สอดคล้องกับข้อเสนอแนะของยูดี กังเกิด (2561) พบว่า การพัฒนาต้องให้ความสำคัญสำหรับบริบทของสถานศึกษาด้วยเพื่อให้ผลการประเมิน หรือการประกันคุณภาพการศึกษานั้นมีความเที่ยงตรง เหมาะสม

ผลการประเมินกลไกการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษานำร่อง สำหรับพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ด้านความเป็นไปได้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหาร ครูผู้สอนของสถานศึกษานำร่องและผู้ที่เกี่ยวข้องซึ่งมาจากหน่วยงานที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาในสังกัดต่าง ๆ ในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ ได้มองเห็นกระบวนการและเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาในทุกขั้นตอน พร้อมทั้งมีโอกาสในการนำเสนอข้อมูล สภาพปัญหาและความต้องการที่แท้จริงในแต่ละบริบท ทำให้มองเห็นความสอดคล้องของกลไกที่เกิดขึ้นกับสภาพที่แท้จริงของ

การดำเนินงานสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในแต่ละพื้นที่ ที่สามารถช่วยแก้ไข ปัญหาและอุปสรรคที่เป็นจุดอ่อนเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของหน่วยงานต่าง ๆ ที่รับผิดชอบการจัดการศึกษา ได้นำไปใช้เพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาเนื่องจากกลไกที่ได้พัฒนาขึ้นมีรายละเอียดและขอบเขตเนื้อหาที่ชัดเจนซึ่งจะทำให้ผู้เกี่ยวข้องสามารถนำไปปรับใช้ทั้งการดำเนินงาน การกำกับติดตามและตรวจสอบคุณภาพ พร้อมทั้งการประเมินและรายงานผลให้เหมาะสมกับการดำเนินงานของแต่ละหน่วยงาน หรือพัฒนาความรู้ ความเข้าใจของผู้เกี่ยวข้องทุกระดับให้มองเห็นภาพรวมของการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษานำร่อง สำหรับพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ ที่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง และทำให้ผู้เกี่ยวข้องสามารถร่วมมือกันเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาและขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับผลการศึกษาของนุจนาง ชูนาพรหม (2560) ได้ศึกษาแนวทางการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ พบว่า แนวทางการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ มีความเป็นไปได้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีข้อเสนอแนะว่า ควรมีการส่งเสริมสนับสนุนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยการจัดการอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาและจัดทำเอกสารที่เกี่ยวข้องเผยแพร่ ควรกำหนดระยะเวลาในการนิเทศ ติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อสะท้อนผลให้สถานศึกษานำไปปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ให้มีประสิทธิภาพ ผู้บริหารควรสร้างความตระหนักให้กับบุคลากรภายในสถานศึกษาเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยการประชุมชี้แจง และกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา กำหนดบทบาทและหน้าที่ให้ชัดเจน ตลอดจนส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรเพิ่มพูนความรู้ ครูและบุคลากรในสถานศึกษาควรมีการศึกษาแนวคิด ระเบียบและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และตระหนักถึงความสำคัญของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเพื่อพัฒนาองค์กร ด้านความเป็นประโยชน์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้เกี่ยวข้องในทุกระดับมองเห็นกลไกการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษานำร่อง สำหรับพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ที่ได้พัฒนาขึ้น ซึ่งเกิดจากการประสานความร่วมมือกันของทุกฝ่ายที่ร่วมกันสะท้อนปัญหา ความต้องการและโจทย์ของพื้นที่โดยมุ่งเป้าหมายไปที่ประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นด้านคุณภาพการศึกษาเป็นสำคัญ ดังนั้นจึงเป็นข้อค้นพบที่มีเป้าหมายและทิศทางสำหรับการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาที่ชัดเจนและปลดล็อกการทำงานที่ต่างกันมาสู่การทำงานเป็นทีมหรือในรูปของคณะกรรมการที่มีรายละเอียดที่ชัดเจน เป็นระบบที่ผู้เกี่ยวข้องทุกระดับสามารถนำไปส่งเสริม กำกับ ติดตามและการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ ให้เกิดประโยชน์และการบรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ของพระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาได้จริง สอดคล้องกับผลการศึกษาของสมประสงค์ ยมนา (2560) ได้ศึกษาการพัฒนาแบบการบริหารจัดการการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า กลไกขับเคลื่อนรูปแบบการบริหารจัดการการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ชื่อย่อว่า ADDARR Cycle มีผลการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และประโยชน์ ของรูปแบบการบริหารจัดการการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

คณะกรรมการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่

1. คณะกรรมการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ควรมีการกำหนดนโยบายหรือเป้าหมายผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของแต่ละพื้นที่ที่ชัดเจน เพื่อนำไปสู่การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษานำร่อง สำหรับพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่

2. คณะกรรมการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ควรมีโอกาสแลกเปลี่ยนแนวคิดใหม่ Growth mindset ด้านการประกันคุณภาพการศึกษากับหน่วยงานทุกระดับเพื่อความเข้าใจที่สอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

3. คณะกรรมการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ควรเป็นเจ้าภาพในการขับเคลื่อนการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาร่วมกับหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อลดความซ้ำซ้อนของการดำเนินงานและไม่เพิ่มภาระให้แก่สถานศึกษานำร่อง

หน่วยงานต้นสังกัดของสถานศึกษานำร่อง

1. ผู้บริหารหน่วยงานต้นสังกัดควรเป็นผู้นำในการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา นำร่อง สำหรับพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ ที่มีความจริงจังและต่อเนื่องเพื่อส่งเสริมให้สถานศึกษานำร่องได้มีระบบการประกันคุณภาพภายในที่เข้มแข็ง

2. ผู้บริหารหน่วยงานต้นสังกัดควรกำหนดนโยบาย ข้อปฏิบัติหรือผู้ที่รับผิดชอบที่ชัดเจนในการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษานำร่อง สำหรับพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ และมีการนิเทศ กำกับ ติดตามอย่างต่อเนื่องเป็นระบบ

3. ผู้บริหารหน่วยงานต้นสังกัดควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้รับผิดชอบได้มีโอกาแลกเปลี่ยนแนวคิดใหม่ Growth mindset ด้านการประกันคุณภาพการศึกษากับหน่วยงานทุกระดับเพื่อสร้างความเข้าใจที่ตรงกันและดำเนินงานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

สถานศึกษานำร่อง

1. ผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นเจ้าภาพในการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาที่มีความจริงจังและต่อเนื่อง โดยส่งเสริมให้บุคลากรทางการศึกษาทุกคนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในอย่างต่อเนื่อง เป็นระบบ

2. ผู้บริหารสถานศึกษาควรร่วมกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดนโยบาย และเป้าหมายที่ชัดเจนในการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับแนวทางในระดับจังหวัดและหน่วยงานต้นสังกัด และมีการนิเทศ กำกับ ติดตาม ตรวจสอบอย่างต่อเนื่องเป็นระบบ

3. ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาได้มีโอกาแลกเปลี่ยนแนวคิดใหม่ Growth mindset ด้านการประกันคุณภาพการศึกษากับผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องและสามารถดำเนินการไปในทิศทางเดียวกัน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเรื่อง ปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงานตามกลไกการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษานำร่อง สำหรับพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่

2. ควรศึกษาเรื่อง ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของกลไกการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษานำร่อง สำหรับพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่

3. ควรศึกษาเรื่อง รูปแบบการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ สำหรับพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่

บรรณานุกรม

- นุจนาจ ชูนาพร. (2560). แนวทางการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ. หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พจรัตน์ คุณทวีลาภผล. (2559). แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น. หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542. (2542, 19 สิงหาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 116 ตอนที่ 74 ก, หน้า 1-23.
- พระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. 2562. (2562, 30 เมษายน). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 136 ตอนที่ 56 ก, หน้า 102.
- ยุวดี กังเกิด. (2561). การพัฒนาการดำเนินงานตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษา. รายงานการศึกษาส่วนบุคคล หลักสูตรพัฒนานักบริหารระดับสูง กระทรวงศึกษาธิการ (นบส.ศธ.) รุ่นที่ 8: สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- สมประสงค์ ยมนา. (2560). การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. หลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2561). รายงานการวิเคราะห์การพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาให้รองรับการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2546). ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.
- Krejcie, R.V. and Morgan, D.W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*. 30(3), 608.